

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»**

ВІЩУКАЄВА К. М.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,
ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД КЛІЄНТА»**

**Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
I року навчання спеціальності 231 «Соціальна робота»**

Одеса – 2022

УДК 364-781.72(075)

*Рекомендовано до друку вченою радою Університету Ушинського
(протокол № 8 від 24 березня 2022 р.)*

Рецензенти:

Боделан М. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»;

Паскаль О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогічних технологій початкової освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Віщукаєва К. М.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Соціальний супровід клієнта» [для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 231 «Соціальна робота»]. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 43 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з обов'язкової навчальної дисципліни ОК 07 «Соціальний супровід клієнта» містять плани проведення, зміст практичних занять та самостійної роботи студентів; питання для самоперевірки, тестові завдання, питання до екзамену, ситуативні вправи, приблизну тематику індивідуального навчально-дослідного завдання та методичні рекомендації щодо їх виконання.

ЗМІСТ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД КЛІЄНТА»	4
РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	7
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ.....	21
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	32
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	41

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД КЛІЄНТА»

Прагнення України приєднатись до європейської спільноти сприяє поступовому формуванню міжнародних підходів та стандартів у всіх сферах діяльності суспільства, зокрема у сфері надання соціальних послуг. Одним із виявів такої тенденції є повільна, але невпинна реалізація соціальних програм і проєктів у системі діяльності центрів соціальних служб. У зв'язку з цим виникає потреба в підготовки фахівців соціономічної сфери, які будуть володіти теоретичними знаннями та практичними навичками роботи з клієнтом у формі соціального супроводу.

Мета навчальної дисципліни – є формування в майбутніх фахівців із соціальної роботи та соціальних педагогів базових знань, вмінь, навичок щодо здійснення ними соціального супроводу клієнтів, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Соціальний супровід клієнта» здобувачі мають опанувати знання, вміння та навички з таких навчальних дисциплін, як: «Теорія і практика соціальної роботи», «Соціальна педагогіка».

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 05. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 09. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПРН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

Здобувач вищої освіти знає:

- порядок виявлення клієнта/сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах;
- особливості планування, організації та надання соціальної послуги – соціальний супровід.

Здобувач вищої освіти вміє:

- аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити власні висновки щодо планування, організації та реалізації соціального супроводу;
- виявляти та розв'язувати проблеми клієнта/сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах;
- здійснювати безперешкодну взаємодію з об'єктами соціального супроводу та суб'єктами, які долучені до нього;
- здійснювати фахову інноваційну діяльність;
- працювати з навчальною та науковою літературою за фахом та інших суміжних дисциплін.

Здобувач вищої освіти опанував такі компетентності:

Інтегральна: ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній, соціально-педагогічній сферах, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності):

ФК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

ФК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія», «Теорія і практика соціальної роботи». Для опанування здобувачами програмних результатів навчання з навчальної дисципліни необхідні базові знання з психології особистості та соціальної педагогіки.

РОЗДІЛ 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
Змістовий модуль 1. Соціальний супровід як технологія соціальної роботи			
1	Ведення випадку як структурована система планування, організації та реалізації соціального супроводу	2	
2	Концептуальні засади визначення потреб клієнта/сім'ї	4	
3	Технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу	4	
Змістовий модуль 2. Соціальний супровід різних категорій населення			
4	Соціальний супровід дітей, які постраждали від домашнього насильства	2	
5	Соціальний супровід прийомних дітей	6	
6	Соціальний супровід жінок, які зазнали насилля в сім'ї	2	
7	Соціальний супровід неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк	2	
8	Соціальний супровід неповнолітніх, які вчинили правопорушення	2	
9	Соціальний супровід дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2	
10	Організація захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти	4	
	Разом:	30	

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	Назва теми	Кількість годин(д/з)	
1	<i>Семінар-практикум</i> «Ведення випадку як структурована система планування, організації та реалізації соціального супроводу»	2	
2	<i>Семінар-практикум</i> «Концептуальні засади визначення потреб клієнта/сім'ї»	4	
3	<i>Вирішення практичних завдань</i> «Технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу»	2	
3	<i>Дискусія</i> «Особистість сучасного соціального фахівця із соціальної роботи»	2	
4	<i>Семінар-практикум</i> «Соціальний супровід дітей, які постраждали від домашнього насильства».	2	
5	<i>Семінар-практикум</i> «Соціальний супровід прийомних дітей»	2	
5	<i>Рольова гра</i> «Налагодження психологічного контакту з прийомною дитиною»	2	
5	<i>Вирішення практичних ситуацій</i> «Складні життєві ситуації у яких може опинитися прийомна дитина та можливі шляхи їх вирішення»	2	
6	<i>Семінар-практикум</i> «Соціальний супровід жінок, які зазнали насилля в сім'ї»	2	
7	<i>Семінар-практикум</i> «Соціальний супровід неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк»	2	
8	<i>Семінар-практикум</i> «Соціальний супровід неповнолітніх, які вчинили правопорушення»	2	
9	<i>Семінар-практикум</i> «Забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»	2	
10	<i>Семінар-практикум</i> «Організація захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти»	2	
10	<i>Семінар-презентація</i> «Особливості соціального супроводу фахівця із соціальної роботи для різних категорій клієнтів».	2	
Разом:		30	

ПЛАНИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. Семінар-практикум «Ведення випадку як структурована система планування, організації та реалізації соціального супроводу»

Питання для обговорення

1. Схарактеризуйте важливість механізмів ефективності ведення випадку. За яких умов ми можемо забезпечувати кожний окремий механізм. За яких умов можлива реалізація кожного з них?

2. Пояснить сутність одного з принципів ведення випадку та наведіть приклад його реалізації під час ведення випадку.

3. Означте поняття «вразливість» та «вразливий клієнт».

4. Назвіть послідовність етапів ведення випадку.

5. Означте поняття «соціальні послуги» та перелічіть їх.

6. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів «Про організацію надання соціальних послуг» (від 1 червня 2020 р., № 577) визначте категорії клієнтів, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Практичні завдання (робота в малих групах)

Завдання 1. У формі дискусії кожна з груп розкриває зміст та особливості принципів ведення випадку. Після обговорення – надає в описовій формі особливості одного з принципів ведення випадку та надає для аналізу іншим групам.

Завдання 2. Кожна з груп має підготувати кейс з соціального супроводу. Необхідно визначити: категорію клієнта, якому надається послуга; цілі та принципи зазначеної послуги; суб'єктів, які долученні до послуги тощо. Після – надає для аналізу іншим групам.

Практичне заняття 2-3. Семінари-практикум «Концептуальні засади визначення потреб клієнта/сім'ї»

Питання для обговорення

1. Назвіть загальні закономірності розвитку особистості.
2. Схарактеризуйте теорію відновлення.
3. Від чого залежить здатність дитини до відновлення?
4. Назвіть фактори різних рівнів, які сприяють відновленню життєвих сил дитини.
5. Розкрийте сутність оцінки сильних сторін особистості.
6. Означте поняття «оцінка потреб» згідно з чиним законодавством України.
7. Розкрийте значення кожного індикатора показників моделі оцінки потреб дитини та її сім'ї.
9. Назвіть етапи оцінки потреб.
10. Визначте мету і завдання початкової та комплексної оцінки.

Практичні завдання

Завдання 1. Ознайомтеся з діагностичним інструментарієм комплексної оцінки потреб клієнта/сім'ї.

Завдання 2. Складіть генограму своєї сім'ї (не менше трьох поколінь) або сім'ї, яка знаходиться під соціальним супроводом.

Завдання 3. Проаналізуйте інформацію, яку вам вдалося з'ясувати в процесі роботи над генограмою: ступінь зв'язків, характер стосунків між членами родини, події в родині тощо. Поміркуйте: які стосунки чи події в родині мають циклічність або стереотипизацію? яка роль в сімейній системі кожного з членів сім'ї? чи наявний вплив родинної системи на особистісне становлення та на характер стосунків у досліджуваній сім'ї. Надайте висновки, опираючись на запитання: які стосунки або взаємозв'язки, у досліджуваній сімейній системі, потребують змін та покращення? які події можна передбачити чи попередити?

які зміни у сімейній системі матимуть позитивний вплив на особисте життя членів сім'ї, що досліджується?

Завдання 4. Складіть короткий опис життєвої ситуації знайомої Вам дитини, яка знаходиться під соціальним супроводом. Обов'язково зазначте соціальну категорію, до якої належить дитина, та підстави для надання їй соціальної послуги – соціальний супровід.

Завдання 5. Складіть екокарту соціального оточення дитини та проаналізуйте інформацію, яку вам вдалося з'ясувати. Надайте висновки, опираючись на запитання: які стосунки або взаємозв'язки у системі соціального оточення дитини потребують змін та покращення? які події можна передбачити чи попередити? які зміни матимуть позитивний вплив на особисте життя дитини та його особистісний розвиток?

Завдання 6. Визначте за результатами дослідження пріоритетні потреби дитини, важливі для подальших позитивних змін в її особистісному розвитку, та складіть довготерміновий план роботи з дитиною, спрямований на забезпечення реалізації цих потреб.

Практичне заняття 4. *Вирішення практичних завдань «Технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу»*

Питання для обговорення

1. Перелічіть основні етапи технологічного алгоритму соціального супроводу. Визначте завдання кожного з етапів.

2. Опишіть сценарій проведення першої бесіди з клієнтом.

3. Означте сутність процесу планування соціального супроводу та визначте послідовність дій ефективного планування.

4. Схарактеризуйте сутність планування соціальної допомоги, опираючись на критерії: «важливо – терміново».

5. Визначте основні напрямки соціальної роботи, на яких базується соціальний супровід.

Практичні завдання (робота в малих групах)

Завдання 1. У групі поміркуйте про знання та вміння, які необхідні фахівцю, для здійснення ним соціального супроводу.

Завдання 2. Напишіть перелік знань, які є базовими для соціального супроводу, незалежно від категорії клієнта з яким працює фахівець. Результати надайте у вигляді таблиці. Кожна з груп презентує таблиці іншим групам для аналізу.

Практичне заняття 5. Дискусія «Особистість сучасного соціального фахівця із соціальної роботи»

Питання для обговорення

1. Назвіть якості, які необхідні фахівцю із соціальної роботи для здійснення ним професійних функцій.

2. Опишіть модель особистості фахівця із соціальної роботи соціальної служби і соціального педагога освітнього закладу.

Практичні завдання (робота в малих групах)

Завдання 1. Кожна з груп складає перелік необхідних якостей (не менше 20) фахівця із соціальної роботи, які необхідні для здійснення ним професійних функцій.

Завдання 2. Після складання переліку, групи презентують його та обговорюють з іншими групами; після презентації – складається один (усіма групами) остаточний перелік.

Практичне заняття 6. Семінар-практикум «Соціальний супровід дітей, які постраждали від домашнього насильства»

Питання для обговорення

1. Надайте визначення поняттю «жорстоке поводження з дитиною».

2. Означте визначення та форми насилля.
3. Схарактеризуйте соціально-педагогічну діяльність з дитиною, яка постраждала від домашнього насильства відповідно до його форм.
4. Перелічите нормативно-правові державні акти, накази, закони та ін. щодо попередження насилля в сім'ї.
5. Доведіть важливість оцінки ризиків відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (від 1 січня 2020 р., №2671-VIII).
6. Схарактеризуйте програму для постраждалої дитини.

Практичні завдання

Завдання 1. Ознайомитися з Конвенцією Ради Європи «Про захист прав від сексуальної експлуатації та сексуального насильства» та надати короткий реферативний огляд.

Завдання 2. Проаналізуйте функціональні обов'язки суб'єктів, які здійснюють оцінку ризиків вчинення домашнього насильства відповідно до Наказу Міністерства Соціальної Політики України та Міністерства Внутрішніх Справ України (від 13 березня 2029 р., № 369/180)

Завдання 3. Розробить програму інтерв'ю з дитиною, яка постраждала від домашнього насильства.

Завдання 4. Розробить рекомендації вчителя з підтримки дитини, яка постраждала від домашнього насильства.

Практичне заняття 7. Семінар-практикум «Соціальний супровід прийомних дітей»

Питання для обговорення

1. Окресліть можливі соціально-психологічні проблеми прийомних дітей
2. Схарактеризуйте соціальну адаптацію дитини у прийомній сім'ї за її формами.

3. Схарактеризуйте показники рівня пристосування дитини до нового соціального середовища – прийомної сім'ї.

4. Визначите проблеми формування прив'язаності та прихильності дитини в прийомній сім'ї.

5. Схарактеризуйте методи відповідно до форм виховання дітей в прийомних сім'ях.

Практичні завдання (робота в малих групах)

Завдання 1. Кожна з груп окреслює основні обов'язки, які беруть на себе прийомні батьки відносно дитини, яка влаштовується у сім'ю та надати їх перелік.

Завдання 2. Відповідно до переліку обов'язків, визначає, хто повинен приймати рішення з кожного питання.

Завдання 3. Окреслює проблеми прийомної сім'ї, які потребують втручання фахівця із соціальної роботи.

Завдання 4. Розробляє план супроводу (6 місяців) прийомної сім'ї на конкретному кейсі та презентує його іншим групам.

Практичне заняття 8. Рольова гра «Налагодження психологічного контакту з прийомною дитиною»

Питання для обговорення

1. Схарактеризуйте безпечні умови першої зустрічі прийомної дитини з усіма членами прийомної родини.

2. Опишіть алгоритм здійснення соціального супроводження за прийомною сім'єю фахівцем із соціальної роботи.

3. Надайте перелік методичного інструментарію, який може використовувати фахівець із соціальної роботи для підвищення виховного потенціалу в прийомній сім'ї.

Практичні завдання (робота в малих групах)

Завдання 1. Кожна з груп розробляє модель першої зустрічі прийомних батьків з дитиною, опираючись на запитання: в якому місці доцільно організувати першу зустріч? хто має бути присутній на зустрічі? термін проведення? чи потрібно прийомним батькам щось із собою принести для дитини?

Завдання 2. Опираючись на розроблену модель, кожна з груп демонструє зустріч у формі рольової гри. Після демонстрації – здобувачі інших груп надають свої пропозиції/зауваження.

Завдання 3. Після обговорення, кожна з груп створює «методичну скарбничку», зокрема – методичний інструментарій для підвищення виховного потенціалу в прийомних сім'ях.

Практичне заняття 9. *Вирішення практичних ситуацій «Складні життєві ситуації у яких може опинитися прийомна дитина та можливі шляхи їх вирішення»*

Питання для обговорення

1. Надайте 1-2 можливі складні життєві ситуації у може опинитися прийомна дитина та можливі шляхи їх вирішення.

2. Опишіть кейс в якому фахівець із соціальної роботи буде сприяти установленню контакту між дітьми, які виховуються у прийомній сім'ї.

3. Схарактеризуйте випадок та алгоритм його ведення в якому фахівець із соціальної роботи захищає права та інтереси прийомної дитини.

Практичні завдання.

Завдання 1. Ознайомитися з Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження про прийомну сім'ю» (редакція від 30 квітня 2021 р.) та надати короткий реферативний огляд.

Завдання 2. Надайте кейс та алгоритм його розв'язання за одним з напрямків: прийомна дитина і навчання; прийомна дитина і домашні обов'язки;

прийомна дитина і злочинство; прийомна дитина та обман; прийомна дитина і біологічні батьки; прийомна дитина і їжа; дорослішання прийомної дитина і проблеми спадковості.

Практичне заняття 10. Семінар-практикум «Соціальний супровід жінок, які зазнали насилля в сім'ї»

Питання для обговорення

1. Схарактеризуйте основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

2. Порівняйте сучасні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству з іншими країнами.

3. Порівняйте напрями реалізації державної політики у сфері запобігання домашньому насильству за категоріями: жінки, чоловіки, дитина.

4. За формами домашнього насильства назвіть можливі психологічні наслідки за категоріями: наречена, мати, бабуся.

5. За формами домашнього насильства назвіть спільні можливі психологічні наслідки за всіма категоріями, згідно чинного законодавства.

6. Схарактеризуйте специфіку соціального супроводу з жінками – жертвами домашнього насильства.

Практичні завдання

Завдання 1. Переглянувши короткометражні фільми та соціальні ролики з питань різних форм насильства, здобувачі надають у письмовій формі відгук (твір-роздум) про проблеми, які порушені у зазначених фільмах та роликах. Після – зачитують його іншим для подальшого аналізу.

Завдання 2. (робота у 3 малих групах). Кожна з груп обирає одну з тему: «Шляхи подолання насильства на рівні сім'ї»; «Шляхи подолання домашнього насильства на рівні міста, селища»; «Шляхи подолання домашнього насильства на рівні держави». Після обговорення (10 хв.) у письмовій формі надають перелік

можливих шляхів подолання зазначених проблем іншої групі, яка в свою чергу продовжує перелік. Після доповнення переліку (10 хв.) іншої групи – надається перелік наступній.

Завдання 3. Група отримує власний допрацьований перелік можливих шляхів вирішення зазначеної проблеми іншими групами та аналізує його. Після аналізу (10 хв.) презентує висновки: якими шляхи є доцільними? які шляхи не ефективні?

Практичне заняття 11. Семінар-практикум «Соціальний супровід неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк»

Питання для обговорення

1. Означите зміст та особливості соціальної адаптації неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.

2. Означите зміст та особливості соціального патронажу неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.

3. Означите зміст та особливості соціального супроводу неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.

Практичні завдання.

Завдання 1. Надайте кейс та спроектуйте послідовність дій фахівця із соціальної роботи з соціального супроводу для неповнолітньої особи, яка відбула покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк. Спроектвану послідовність надайте у вигляді таблиці.

Завдання 2. Надайте кейс та спроектуйте послідовність дій фахівця із соціальної роботи з соціального супроводу для молодої особи, яка відбула

покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк. Спроектовану послідовність надайте у вигляді моделі.

Практичне заняття 12. Семінар-практикум «Соціальний супровід неповнолітніх, які вчинили правопорушення»

Питання для обговорення

1. Схарактеризуйте основні принципи надання соціальних послуг неповнолітнім, які вчинили правопорушення.

2. Схарактеризуйте фактори ризику та захисні фактори, які потрібно враховувати при наданні соціальних послуг неповнолітнім, які вчинили правопорушення.

3. Надайте перелік соціальних потреб, які доцільно враховувати фахівцю із соціальної роботи для здійснення ним соціального супроводу неповнолітньої особи, яка вчинила правопорушення.

4. Визначить основні форми і методи роботи з неповнолітніми, які вчинили правопорушення.

4. Розкрийте особливості етапів соціального супроводу неповнолітніх, які вчинили правопорушення.

Практичні завдання

Завдання 1. Надайте перелік можливих проблеми неповнолітніх, які можуть спонукати їх до правопорушення. Сформууйте визначені проблеми у «цільовому просторі» та надайте можливі практичні шляхи вирішення проблемних ситуацій до кожної з них. Результати оформити у вигляді таблиці.

Завдання 2. Надайте кейс та розробіть план соціального супроводу неповнолітніх, які вчинили правопорушення.

Завдання 3. До наданого кейсу, розробіть тренінгове заняття для неповнолітніх, які вчинили правопорушення.

Практичне заняття 13. Семінар-практикум «Забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»

Питання для обговорення

1. Згідно з чинним законодавством України, надайте визначення поняттям: «дитина-сирота», «діти, позбавлені батьківського піклування», «статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування», «особи із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».

2. Схарактеризуйте форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

3. Схарактеризуйте основні засади державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

4. Доведіть, на прикладі 2-3 заходів соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування особливості їх важливості на рівні держави.

Практичні завдання

Завдання 1. Розробіть рекламний проспект соціальної служби, яка пропонує індивідуальні соціальні послуги для випускників навчальних закладів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Завдання 2. Надайте кейс та розробіть план соціального супроводу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування.

Практичне заняття 14. Семінар-практикум «Організація захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти»

Питання для обговорення

1. Надайте визначення понять: «соціальний супровід», «соціалізація», «соціально-педагогічні послуги».

2. Схарактеризуйте особливості професійних функцій фахівця із соціальної роботи та соціального педагога щодо захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти.

Практичні завдання

Завдання 1. Розробити таблицю «Перелік соціальних послуг, що надаються фахівцями з захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти».

Завдання 2. Розробіть навчальний проєкт (творчу роботу) з презентацією на тему: «Особливості соціального супроводу фахівця із соціальної роботи для різних категорій клієнтів».

Практичне заняття 15. Семінар-презентація «Особливості соціального супроводу фахівця із соціальної роботи для різних категорій клієнтів»

Презентація та захист навчальних проєктів (творчої роботи) з презентаціями.

РОЗДІЛ 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

РОЗПОДІЛ ГОДИН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
		Денна	Заочна	
Змістовий модуль 1. Соціальний супровід як технологія соціальної роботи				
1	Ведення випадку як структурована система планування, організації та реалізації соціального супроводу	8		Індивідуальна, групова співбесіда усне опитування, перевірка практичних завдань
2	Концептуальні засади визначення потреб клієнта/сім'ї	8		
3	Технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу	8		
Змістовий модуль 2. Соціальний супровід різних категорій населення				
4	Соціальний супровід дітей, які постраждали від домашнього насильства	8		Індивідуальна, групова співбесіда усне опитування, перевірка практичних завдань, презентація творчих робіт
5	Соціальний супровід прийомних дітей.	10		
6	Соціальний супровід жінок, які зазнали насилля в сім'ї	8		
7	Соціальний супровід неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк	8		
8	Соціальний супровід неповнолітніх, які вчинили правопорушення	8		
9	Соціальний супровід дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	8		
10	Організація захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти.	8		
Разом		82		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовий модуль 1. Соціальний супровід як технологія соціальної роботи

Тема 1. *Ведення випадку як структурована система планування, організації та реалізації соціального супроводу*

1. Ведення випадку як структурована система планування та організації.
2. Ведення випадку як структурована система реалізації соціального супроводу.
3. Вразливість та вразливий клієнт.
4. Принципи ведення випадку.
5. Розробка та реалізація плану соціального супроводу.

Тема 2. *Концептуальні засади визначення потреб клієнта/сім'ї*

1. Специфіка визначення потреб населення у соціальних послугах.
2. Особливості аналізу потреб адміністративно-територіальної одиниці у соціальних послугах.
3. Сучасні моделі надання соціальної послуги – соціальний супровід.
4. Комплексна оцінка: акт оцінки потреб дитини та її сім'ї, сім'ї (обоби).

Тема 3. *Технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу*

1. Індивідуальний план соціального супроводу.
2. Укладення договору про надання соціальної послуги – соціальний супровід.
3. Моніторинг якості надання соціальної послуги соціального супроводу

Змістовий модуль 2.

Соціальний супровід різних категорій населення

Тема 4. Соціальний супровід дітей, які постраждали від домашнього насильства

1. Соціально-педагогічна характеристика дітей, які постраждали від домашнього насильства
2. Концепція створення та розвитку системи раннього втручання.
3. Основні нормативно-правові акти України з питань попередження насильства в сім'ї.

Тема 5. Соціальний супровід прийомних дітей

1. Ризики прийомної дитини.
2. Соціально-педагогічний вплив БДТС на особистість прийомної дитини.
3. Психолого-педагогічний аспект влаштування прийомної дитини до БДСТ.
4. Завдання та форми соціального супроводу прийомної дитини.
5. Форми соціально-педагогічної роботи з прийомними дітьми та їх прийомними батьками.

Тема 6. Соціальний супровід жінок, які зазнали насилля в сім'ї

1. Форми насильства над жінками в сім'ї.
2. Можливі причини та наслідки насилля над жінкою у сім'ї.
3. Законодавча база з питань протидії насильству над жінками в сім'ї.
4. Специфіка соціального супроводу означеної категорії клієнтів.
5. Сучасні програми роботи з кривдниками.
6. Специфіка роботи із жінками – жертвами домашнього насильства.

Тема 7. Соціальний супровід неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк

1. Генеза злочинності неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.
2. Ресоціалізація адаптація неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.
3. Напрямки професійної діяльності фахівців із соціальної роботи та соціальних педагогів з неповнолітніми та молоддю, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.
4. Етапи соціального супроводу неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.

Тема 8. Соціальний супровід неповнолітніх, які вчинили правопорушення

1. Можливі соціально-педагогічні проблеми неповнолітніх, які вчинили правопорушення.
2. Фактори ризику та захисні фактори, які потрібно враховувати при наданні соціальних послуг неповнолітнім, які вчинили правопорушення.
3. Особливості етапів соціального супроводу неповнолітніх, які вчинили правопорушення.

Тема 9. Соціальний супровід дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

1. Соціальна підтримка випускників інтернатних закладів.
2. Можливі підстави для здійснення соціального супроводу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
3. Коучинг як метод роботи з дітьми-сирітами та дітьми, позбавлених батьківського піклування.

Тема 10. Організації захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти

1. Порівняльний аналіз соціального супроводу та соціально-педагогічних послуг.
2. Професійні функції фахівця із соціальної роботи та соціального педагога щодо захисту прав дітей і молоді у навчальних закладах.
3. Професійні функції фахівця із соціальної роботи та соціального педагога щодо здійснення ними соціального супроводу дітей і молоді у навчальних закладах.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1.

Соціальний супровід як технологія соціальної роботи

Тема 1. Ведення випадку як структурована система планування, організації та реалізації соціального супроводу

1. Надайте стислий реферативний огляд Наказу Міністерства Соціальної Політики України «Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах» (редакція від 10 березня 2017 р.).

2. Розробіть кейс та алгоритм його вирішення, опираючись на «Порядок виявлення сімей (осіб), які перебувають у СЖО, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей» (від 21 листопада 2013 р., №896).

Тема 2. Концептуальні засади визначення потреб клієнта/сім'ї

1. Надайте стислий реферативний огляд Закону України «Про соціальні послуги» (редакція від 12 грудня 2021 р.).

2. Розробіть кластер з теми «Визначення потреб клієнта/сім'ї».

Тема 3. Технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу

1. Напишіть есе, розкриваючи реалізацію соціального супроводу через: професіоналізм та кваліфікацію; пріоритет інтересів клієнта.
2. Розробіть кросворд з теми: «Соціальний супровід».

Змістовий модуль 2.

Соціальний супровід різних категорій населення

Тема 4. Соціальний супровід дітей, які постраждали від домашнього насильства

1. Розробіть питання (1-15) для брейн-рингу, опираючись на Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (редакція від 1 січня 2020 р.).
2. Опираючись на Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (редакція від 1 січня 2020 р.) розробіть кейс та алгоритм його розв'язання за напрямком: «Соціальний супровід дітей, які постраждали від домашнього насильства»

Тема 5. Соціальний супровід прийомних дітей

1. Надайте порівняльний функціональний аналіз БДСТ в Україні та інших країн.
2. Розробіть рольову навчальну гру для фахівців із соціальної роботи та соціальних педагогів з теми: «Соціальний супровід прийомних дітей»

Тема 6. Соціальний супровід жінок, які зазнали насилля в сім'ї

1. Надайте аналіз, опираючись на Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (редакція від 1 січня 2020 р.), задля покращення профілактичних заходів на рівні громади.

2. Розробіть тренінгову програму щодо профілактики домашнього насильства серед дівчат-підлітків.

Тема 7. Соціальний супровід неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк

1. Розробіть методичні вказівки для соціальних педагогів, опираючись на Наказ Міністерства Соціальної Політики України «Про затвердження Методичних рекомендацій із соціальної роботи з неповнолітніми, які вчинили правопорушення».

2. Напишіть тези з теми: «Соціальний супровід неповнолітніх та молоді, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк».

Тема 8. Соціальний супровід неповнолітніх, які вчинили правопорушення

1. Розробіть соціальну рекламу щодо профілактики правопорушень серед неповнолітньої молоді.

2. Розробіть анкету для майбутніх фахівців із соціальної роботи та соціальних педагогів задля виявлення в них рівня спроможності здійснювати соціальний супровід неповнолітніх, які вчинили правопорушення.

Тема 9. Соціальний супровід дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

1. Розробіть методичні вказівки для фахівців із соціальної роботи, опираючись на Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».

2. Розробіть фішбоун з тем: «Діти-сироти», «Діти, які позбавлені батьківського піклування».

Тема 10. Організації захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти

1. Розробіть питання (1-15) для брейн-рингу, опираючись на державний законодавчий аспект з захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти.

2. Розробіть тренінгову навчальну програму для фахівців із соціальної роботи та соціальних педагогів на тему: «Сучасні напрямки організації захисту прав і соціального супроводу дітей та молоді у закладах освіти».

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота передбачає підготовку і захист (з презентацією) здобувачами проєктів – творча робота, в якій аналізується теоретичні та практичні засади планування, організації та здійснення соціального супроводу різних категорій населення.

Мета ІНДЗ полягає у систематизації знань з планування, організації та здійснення ними соціального супроводу.

Вимоги до ІНДЗ. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, не допускати академічний плагіат (ст. 42 Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р., №2145-VIII). До захисту приймаються проєкти (творчі роботи), які складаються з:

- вступ: актуальність, об'єкт, предмет, мета, завдання, методи дослідження;
- постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими/практичними завданнями;
- виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дослідження;

- виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки та перспективи подальших досліджень;
- список використаних джерел (не менш 10 джерел, слід використати переважно нову літературу (2017-2022 рр.).

Приблизна тематика навчальних проєктів (творчих робіт):

1. Соціальні основи розвитку особистості та життєдіяльності клієнта.
2. Базові потреби людини; фактори, які впливають на задоволення базових потреб.
3. Категорії клієнтів, які потребують комплексної соціальної допомоги.
4. Кваліфікаційні та особистісні характеристики фахівців мультидисциплінарної команди.
5. Ресурси соціально супроводу клієнта.
6. Критерії та показники ефективності соціального супроводу клієнта.
7. Особливості соціального супроводу дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.
8. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.
9. Особливості процесу становлення особистості в інтернатних закладах.
10. Шляхи оптимізації соціального супроводу клієнта з числа дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, які є випускниками інтернатних закладів.
11. Шляхи вдосконалення соціального супроводу неповнолітніх матерів, які мають намір відмовитися від новонародженої дитини.
12. Спеціалізовані центри ресоціалізації клієнта, який повернувся з місць позбавлення волі або був засуджений без позбавлення волі.

13. Шляхи вдосконалення соціального супроводу неповнолітніх правопорушників
14. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей-інвалідів
15. Реабілітація клієнта з наркотичною або алкогольною залежністю.
16. Реабілітація клієнта зі злочинною поведінкою.
17. Шляхи оптимізації соціального супроводу клієнта зі злочинною поведінкою.
18. Соціально-педагогічні послуги дитині у ситуації насильства.
19. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей, які постраждали від жорстокого поводження, насилля.
20. Етичні вимоги до фахівця, який здійснює соціальний супровід ВІЛ-інфікованих дітей.
21. Роль державних, громадських і релігійних організацій у здійсненні соціального супроводу ВІЛ-інфікованих дітей.
22. Шляхи вдосконалення соціального супроводу ВІЛ-інфікованих дітей.
23. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей-мігрантів
24. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей з особливими потребами в закладах освіти.
25. Шляхи вдосконалення соціального супроводу молоді з особливими потребами в закладах освіти.
26. Шляхи оптимізації соціального супроводу дітей із багатодітних сімей
27. Шляхи оптимізації соціального супроводу дітей із неповних сімей.
28. Шляхи оптимізації соціального супроводу дітей із малозабезпечених сімей
29. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей, які постраждали від стихійного (технологічного) лиха.
30. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей та молоді з функціональними обмеженнями здоров'я.

31. Можливості розширення та вдосконалення ресурсного забезпечення соціального супроводу клієнта.

РОЗДІЛ 3.
КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

Тестові завдання, які можуть бути використані для проміжного і підсумкового контролю знань:

1. Соціальний супровід це ...

- а) комплексна соціальна послуга;
- б) соціальна допомога;
- в) соціальна підтримка.

2. Яку технологію соціальної роботи розглядають як політехнічну?

- а) ведення випадку;
- б) кризове втручання;
- в) оцінювання потреб.

3. *Визначте етап ведення випадку, коли визначається, хто буде виконувати головну роль у веденні випадку, з ким ще потрібно проконсультуватися. Соціальний працівник погоджує дії сторін.*

- а) збір інформації;
- б) планування випадку, визначення його мети, часових меж, необхідних дій та заходів;
- в) ведення випадку (здійснення дій, процедур та заходів);
- г) підбиття підсумків роботи.

4. Особу, яка звернулася за допомогою до соціальної служби називають...

5. Вразливий клієнт...

а) це стан незахищеності, зумовлений наявністю постійних факторів ризику чи появою нових, які порушують баланс і негативно впливають на стан задоволення потреб;

б) це особа (група осіб) стан якої (яких) вказує на наявність певних ризиків та на граничний стан задоволення її (їх) потреб проте вона (вони) має (мають) достатній резерв позитивних ресурсів, він (вони) може (можуть) долати труднощі, однак їй (їм) потрібна підтримка, допомога у виборі стратегії подолання проблеми;

в) це, індивід, який не в змозі самотійно подолати свої проблеми і потребує комплексної допомоги, як правило такі клієнти беруться під соціальний супровід.

6. Основні цілі надання соціальних послуг...

7. Новий Закон України «Про соціальні послуги» визначає соціальні послуги як:

а) комплекс дій державних і громадських організацій, спрямованих на забезпечення та покращення умов життєдіяльності сім'ї;

б) комплекс заходів, спрямованих на відновлення порушених чи втрачених індивідом чи сім'єю суспільних зв'язків;

в) як дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають.

8. Соціальні послуги залежно від спрямування та змісту поділяються на:

а) послуги соціальної профілактики, послуги соціальної підтримки, послуги соціального обслуговування;

б) вдома, на вулиці; стаціонарно та напівстаціонарно;

в) екстрено (кризово), постійно; тимчасово; одноразово.

9. Соціальні послуги залежно від строку надання поділяються на:

а) послуги соціальної профілактики, послуги соціальної підтримки, послуги соціального обслуговування;

б) вдома, на вулиці; стаціонарно та напівстаціонарно;

в) екстрено (кризово), постійно; тимчасово; одноразово.

10 За ступенем впливу складних життєвих обставин на стан клієнта та задоволеність його потреб, відповідно до складності виявлених проблем, вирізняють:

а) 3 типи випадку;

б) 4 типи випадку;

в) 5 типи випадку.

11. Оптимальний термін якого типу випадку до 2-х місяців?

а) простий;

б) середньої складності;

в) складний випадок;

г) екстрений.

12. Планування роботи з випадком – це...

а) результат комплексної оцінки;

б) план по втручанню в проблему клієнта для досягнення певного результату

13. Визначте тип випадку, коли за результатами комплексної оцінки потреб спільно з отримувачами послуг розробляється план надання послуг (соціального супроводу, що узгоджується та підписується відповідальними за ведення випадку та членами сім'ї):

а) простий;

б) середньої складності;

в) складний випадок;

г) екстрений.

14. *Виявлення та сприяння розвитку різнобічних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, організація індивідуального навчального, виховного та корекційного процесів, дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та художньої діяльності тощо, а також залучення до роботи різноманітних закладів, громадських організацій, заінтересованих осіб це...*

- а) соціально-педагогічні послуги;
- б) соціально-психологічні послуги;
- в) соціально-побутові послуги.

15. *Проводиться з метою отримання вичерпної інформації для визначення оптимальної стратегії втручання та необхідних послуг дитині та сім'ї, які опинилися в складних життєвих обставинах.*

- а) оцінку потреб;
- б) оцінку процесу;
- в) економічну оцінку.

16. *Якісно проведена оцінка дає більш повну інформацію для визначення цілей і завдань щодо...*

- а) зміни поведінки клієнтів;
- б) зміни у стосунках клієнта з соціальним оточенням.

17. *Оцінка потреб буде неефективною, якщо...*

- а) висновки робляться на основі недостатньої або дуже загальної інформації;
- б) процес оцінки намагаються прискорити.

18. *Сукупність осіб, серед яких є хоч одна дитина віком до 18 років, що проживають разом і пов'язані спільним побутом, взаємними правами та обов'язками це.....*

- а) сім'я, яка опинилася у складних життєвих обставинах;
- б) сім'я з дітьми, яка опинилася у складних життєвих обставинах;

в) кризова сім'я.

19. Якщо дитина стала сиротою або реалізація плану соціального супроводу не принесла очікуваних результатів і для забезпечення найкращих інтересів дитини прийнято рішення про її вилучення з сім'ї, необхідно розробити...

а) індивідуальний план соціального супроводу дитини та сім'ї, яка опинилася у складних життєвих обставинах;

б) індивідуальний план соціального захисту дитини;

в) індивідуальний план адаптації до самостійного життя (для випускника інтернатного закладу).

20. Метою візиту в сім'ю для оцінки потреб дитини та її сім'ї є...

а) конспектування усіх відповідей батьків;

б) переказування вивчених напам'ять запитань;

в) побудова дружньої імпровізованої розмови.

21. Середня тривалість соціального супроводу випускників інтернатних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування може становити:

а) три-шість місяців;

б) шість-дев'ять місяців;

в) дев'ять-дванадцять місяців.

22. Спрямована на відновлення у клієнтів (молоді, яка перебуває у конфлікті з законом) якостей, необхідних для нормальної життєдіяльності в суспільстві, засвоєння відповідних цінностей і соціальних ролей, набуття потрібних навичок називають...

а) ресоціалізація;

б) соціальна адаптація;

в) абилітація.

23. Соціальна робота з дітьми та молоддю, які порушили закон, складається із...

а) соціально-реабілітаційної та профілактичної роботи безпосередньо в місцях позбавлення волі (виховних чи виправних колоніях тощо);

б) роботи на волі, після звільнення - ресоціалізації та соціальної адаптації з подальшою інтеграцією в суспільство.

24. Продуктивній роботі мультидисциплінарної команди у процесі планування сприятиме:

а) наявність спільної мети та чітко сформульованих цілей та розподілених ролей, виконання яких призводить до очікуваних результатів протягом певного часу;

б) амбівалентна участь кожного члена команди в досягненні мети;

в) прямолінійність, тиск членів команди.

25. Система заходів, спрямованих на повернення особи до активного життя та праці, відновлення соціального статусу і формування в особи якостей, установок щодо пристосування до умов нормальної життєдіяльності шляхом правового і матеріального захисту її існування, підготовки до самообслуговування з формуванням здатності до пересування і спілкування, повсякденних життєвих потреб тощо це:

а) соціальна допомога;

б) соціальна підтримка;

в) соціальний патронаж.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Розкрийте сутність ведення випадку та соціального супроводу.
2. Визначте мету, принципи ведення випадку.

3. Схарактеризуйте важливість механізмів ефективності ведення випадку. За яких умов ми можемо забезпечувати кожний окремий механізм.
4. Пояснить сутність будь-якого(за вибором) принципу і навести приклад його реалізації під час ведення випадку.
5. Дайте визначення понять «вразливість» та «вразливий клієнт».
6. Назвіть послідовність етапів ведення випадку.
7. Дайте визначення поняття «соціальні послуги». Розкрийте класифікуються соціальні послуги?
8. Які є типи ведення випадку? За якими критеріями класифікуються типи ведення випадку?
9. Назвіть загальні закономірності розвитку особистості.
10. Схарактеризуйте теорію відновлення.
11. Назвіть фактори різних рівнів, які сприяють відновленню життєвих сил дитини.
12. Розкрийте сутність оцінки сильних сторін особистості.
13. Що таке оцінка потреб? Дайте визначення даного терміну з позиції чинного законодавства України.
14. У чому полягає значення оцінки потреб для розвитку надання соціальних послуг?
15. Розкрийте значення кожного індикатора показників моделі оцінки потреб дитини та її сім'ї .
16. Назвіть етапи оцінки потреб.
17. Визначити мету і завдання початкової та комплексної оцінки.
18. Назвати основні етапи технологічного алгоритму соціального супроводу. Визначити завдання кожного з етапів.
19. Описати сценарій проведення першої бесіди з клієнтом.
20. В чому полягає сутність процесу планування соціального супроводу. Перелічити послідовність дій ефективного планування.

21. Схарактеризувати сутність планування соціальної допомоги за системою критеріїв «важливо-терміново».
22. Визначити основні форми соціальної роботи, на яких базується соціальний супровід.
23. Дати визначення терміну «жорстоке поводження з дитиною»
24. Назвіть особливості та види насильства.
25. Дайте соціально-педагогічну характеристику дітям-жертвам сімейного насилля.
26. Схарактеризуйте нормативно-правові акти України з питань запобігання насильства в сім'ї.
27. Доведіть важливість раннього виявлення дітей із сімей які потребують підтримки.
28. Як здійснюється допомога дітям, які зазнали жорстокого поводження, насильства?
29. Розкрийте особливості влаштування дітей у прийомну сім'ю.
30. Проаналізуйте показники, за якими здійснюється оцінка потреб прийомної дитини.
31. Визначте напрями міжгалузевої взаємодії у процесі соціального супроводу прийомної дитини.
32. Розкрити сутність процесу ресоціалізації молодих людей, які звільнилися з місць позбавлення волі.
33. Схарактеризувати етапи соціальної адаптації неповнолітніх та молоді, які повернулися з місць позбавлення волі.
34. Назвати категорії неповнолітніх та молоді, які повернулися з місць позбавлення волі і перебувають під соціальним супроводом.
35. Який мінімальний перелік соціальних послуг, принципи та вимоги їх надання?

36. Розкрити етапи алгоритму соціально-реабілітаційної роботи з неповнолітніми та молодцю, які повернулися з місць позбавлення волі.
37. Розкрити специфіку організації підготовчого етапу соціального супроводу неповнолітніх та молоді, які повертаються з місць позбавлення волі.
38. Назвіть соціальні проблеми неповнолітніх, що вчинили правопорушення та заходи, що можуть допомогти їм.
39. Схарактеризувати фактори ризику та захисні фактори, які потрібно враховувати при наданні соціальних послуг.
40. Визначити основні форми і методи роботи з неповнолітніми, які вчинили правопорушення.
41. Розкрийте етапи соціального супроводу неповнолітніх, які вчинили правопорушення.
42. Розкрити специфічні особливості становлення і формування особистості дитини-вихованця в інтернатних закладах.
43. Дати визначення терміна «особа з-поміж числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».
44. Визначити основні завдання психологічної корекції стану клієнта, що здійснюється у процесі соціального супроводу.
45. Охарактеризувати критерії припинення соціального супроводу випускників інтернатних закладів.
46. Дайте визначення термінам «соціальний супровід», «соціалізація», «соціально-педагогічні послуги» відповідно до нормативної бази.
47. Назвіть завдання соціальної роботи та напрями діяльності фахівця соціономічної сфери з учнями (студентами) у навчальному закладі.
48. Розкрийте зміст діяльності щодо захисту прав та соціальному супроводу у навчальних закладах.
49. Визначте особливості роботи з різними категоріями учнів (студентів), що можуть бути незахищеними.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Віщукаєва К. М. Соціальний супровід клієнта : навчальний посібник. ПНПУ імені К. Д. Ушинського. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 320 с.
2. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. I. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. П. Петрочко. Київ: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
3. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. 2 (Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, Т. П. Цюман та ін. / заг. ред. Т.В. Журавель, Кияниця. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 252 с.
4. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275с.

Допоміжна література:

1. Безпалько О. В., Гурковська Л. П., Журавель Т. В. Комплексна допомога бездоглядним та безпритульним дітям: метод. посіб. / за ред. Зверєвої І. Д., Петрочко Ж. В. Київ : Видавничий дім «КАЛИНА», 2010. 376с.
2. Біла О. О. Підготовка майбутніх фахівців соціальної сфери до проектування професійної діяльності: теорія і практика : моногр. Одеса. Астропринт, 2013. 424 с.
3. Богданова І. М. Особливості змін у сучасних сім'ях. *Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка*. Івано-Франківськ, 2011. Вип. XXXVI. С. 6–9.

4. Богданова І. М. Соціальна педагогіка : навч. посіб. Харків : Бурун Книга, 2011. 160 с.
5. Віцукаєва К. М. Методика реалізації педагогічних умов підготовки фахівців соціономічної сфери. Формування особистості фахівців соціономічної сфери: стратегія і тактика : монографія / колектив авторів. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. С. 42–97.
6. Віцукаєва К. М. Степул Н., Самсонович Л. До проблеми соціально-педагогічного супроводу неблагополучних сімей. *Студентські соціальні ініціативи : реалії та перспективи* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. присвяченої 200-чю ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, м. Одеса, 22 квіт. 2015р. Одеса, 2016. С. 327–330.
7. Віцукаєва К., Хорват М. Socio-pedagogical support of anxious children from internally displaced families. *Наука і освіта : науково-практичний журнал ПНПУ імені К. Д. Ушинського*. 2018. № 2/CLXVII. С. 101–106.
8. Докторович М. О. Соціально-педагогічна робота з дітьми з неповних сімей : Навчально-методичний посібник. Київ : Ленвіт, 2010. 152с.
9. Завадська Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога : навчальний посібник для ВНЗ. Київ : Видавничий дім «Слово», 2008. 240 с.
10. Запобігання насильству в сім'ї у діяльності фахівців соціальної сфери : навчально-методичний посібник / за заг. ред. Бондаровська В. М., Журавель Т. В., Пилипас Ю. В. Київ : ТОВ «Видавничий дім «КАЛИТА». 2014. 282 с.
11. Зверєва І. Д., Кияниця З. П., Кузьминский В. О., Петрочко Ж. В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики : навч. посіб. : у 2-х част. Київ : Задруга, 2011. Част. I. 224с.
12. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 232 с.

13. Підготовка учнів інтернатних закладів до життєдіяльності у відкритому суспільстві : навч.-метод. посібник / Л. В. Канішевська, Л. В. Кузьменко, С. О. Свириденко та ін. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 336 с.

14. Соціально-педагогічна підтримка дітей та учнівської молоді : монографія / за заг. ред. Т. Ф. Алексеєнко. Київ : ТОВ «Задруга», 2017. 168 с.

15. Соціально-педагогічна та соціальна робота з різними категоріями клієнтів : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. П. Краснова, Л. П. Харченко, В. М. Пігіда, Я. І. Юрків. Луганськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2010. 408 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті:

1. <http://www.rada.gov.ua> – Верховна рада України;
2. <http://www.mon.gov.ua> – Міністерство освіти і науки України;
3. <http://www.msp.gov.ua>. – Міністерство соціальної політики України.
4. <https://dspace.pdpu.edu.ua> – Репозитарій Університету Ушинського;
5. <https://library.pdpu.edu.ua> – Бібліотека ПНПУ імені К.Д. Ушинського;
6. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.